

Vårhvede

af Anders Schou

Vårhvede har i flere år været "glemt" i be-
retningen, sidst den blev omtalt var i 2010,
hvor det blev konkluderet at udvalget var
for lille. I 2013 forventes mindst 7 nye og
gamle sorter på firmaernes vårsædspro-
gram. Større udvalg må betragtes som en
positiv udvikling for de økologer, der dyrker
vårhvede.

I Danmark dyrkes der ca. 5000 – 6000 ha
med økologisk vårhvede, hvoraf de ca. 700
ha ligger på Sjælland.

Vårhvede dyrkes normalt med henblik på
produktion af brødhvede, fordi protein- og
glutenindholdet normalt er højere i vårhve-
de end i vinterhvede. Vårhvede betragtes
derfor som det sikreste valg til produktion
af brødhvede. Vårhvede har en lang vækst-
sæson hvor der kan opsamles kvælstof fra
jorden, og er derfor velegnet efter gode for-
frugter som kløvergræs. I praksis viser erfa-
ringer også at dyrkning af vårhvede som op-
fylder kravene til brødhvede kræver en god
forfrugt for at sikre et højt indhold af protein
og gluten. Alternativt skal den gødskes med
100 kg plantetilgængeligt kvælstof svarede
til 25-30 tons svinegylle pr. ha.

Sortsafprøvning 2012

I den forgangne sæson blev der afprøvet 4
sorter af vårhvede under økologiske dyr-
kningsforhold, sorter som forventes at være
tilgængelige i 2013. I alt blev der gennem-
ført 4 gentagelser af forsøgene, hvoraf 3
blev kasseret pga. ukrudt og skade på af-
grøden fra kronvildt.

Billede 1. Scirocco vårhvede, som anvendes til brød i Tyskland.

Katoda og Sonett gav de højeste udbytter,
men Sonett var dog den sort der målt på
forholdstal gav det højeste udbytte. Målt
på proteinindhold og gluten % havde sorten
Amaretto dog de højeste niveauer. Sorten
Økilde viste både lavere udbytte og gluten
% end sorterne Amaretto, Katoda og Sonett.

Amaretto har dog været ramt af gulrust på
nogen dele af Sjælland og på de marker,
hvor der har været kraftige angreb har det
også reduceret udbyttet i nogen grad. Sor-
ten Sonett var angrebet i mindre grad end
bl.a. Amaretto. Sonett og Katoda er dog for-
holdsvis nye sorter så det er med forbehold
at disse kan anbefales til kommende sæson.

Økilde har et noget lavere udbyttepotentiale
end de tre andre sorter og umiddelbart kan
vi ikke finde argumenter for at dyrke den,

Tabel 1. Resultater af et økologisk landsforsøg med 4 sorter af vårhvede gennemført på Falster 2012. Resultaterne er foreløbige.

Sort	Udbytte		HL-vægt kg	Råprotein % i tørstof	Gluten14 %	Gulrust % dæk- ning
	forholds- tal	hkg kerne				
Amaretto	100	42,8	73,4	11,8	21,7	12
Katoda	104	44,7	73,8	11,6	21,4	10
Sonett	122	52,2	74,5	10,8	19,7	3
Økilde	87	37,3	67,5	11	16,4	

Tabel 2. Tilgængelige økologiske sorter 2013. Sorter markeret med "ja" angiver at sorten blev afprøvet i de økologiske landsforsøg 2012

Sort	Afprøvet i 2012
Amaretto	Ja
Darke	Nej
Hamlet	Nej
Katoda	Ja
Sonett	Ja
Taifun	Nej
Økilde	Ja

med mindre det er på kontrakt til en møller, som er villig til at betale for denne sort.

I 2013 bliver der også mulighed for at vælge Darke, Taifun og Hamlet. Darke og Taifun er ældre og velkendte sorter som ikke har været afprøvet i landsforsøg inden for de sidste 5 år.

Hamlet derimod er helt ny i økologisk dyrkning og er kun afprøvet i den konventionelle sortsafprøvning. På baggrund af disse

resultater vurderes det, at Hamlet ligner Katoda og Sonett. Sorten har dog vist, at have større resistens mod gulrust end både Katoda og Sonett. Hvorvidt sorten kan levere samme udbytter som Katoda og Sonett under økologisk dyrkning er uvist.

I løbet af 2013 kommer der muligvis mere viden på dette område når sorten kommer i afprøvning hos de økologer, der er villige til at prøve denne sort.

Konklusion

Vi anbefaler, at vårhvede sås i marker med god forfrugt og som er fri for tidsler og kvik.

Vælg de økologisk afprøvede sorter Katoda eller Sonett.

Sorten Hamlet er et spændende alternativ, som viser lav modtagelighed for gulrust. Hamlet er dog uafprøvet i økologisk dyrkning.